

KYRKJEBLAD

FOR VAKSDAL PRESTEGJELD

Nr. 4

August 1980

34. årg.

Stanghelle søndagsskole 75-årsjubileum 13/14 september

Når nå Stanghelle søndagsskole skal feire 75 års virke blant barna i denne vakre bygda vår, er det et ønske blant søndagsskolearbeiderne at vi ved

hjelp også av de lokale publikasjoner: VAKSDAL-nytt og KYRKJEBLAD for Vaksdal kan få komme med enkelte opplysninger og generelle be-

traktninger om dette for oss og mange, mange med oss så uunnværlige i arbeidet. Nå er det slik at Nils Stanghelle skriver en historikk om de lokale forhold innen søndagsskolens arbeide, og noe av dette skal derfor ikke nevnes her, uten nasjonale data, ja, også litt internasjonalt.

Det var som sagt i 1905 at Stanghelle fikk sin Robert Raikes, — sin første søndagsskole. «England er søndagsskolens hjemland», står det å lese i Hjelpebok i søndagsskolearbeidet. Denne boka har 219 sider, og for tiden arbeides det med en ny utgave av denne, som er datert 1961. Allerede i 1780-årets England, altså for 200 år siden nå, tok redaktøren og boktrykkeren Robert Raikes initiativet til Englands første søndagsskole. I sitt lille lokalblad talte han de fattiges og fangenes sak, i overenstemmelse med Jesu befaling. Matt. 25. Han syntes likevel ikke at resultatene var noe særlig store m.h.t. å få bedret disse menneskers kår, og det gav liten resonnans endog hos de fattige selv, syntes han.

Men Raikes var en handlekraftens mann. En stor tanke slo ned i ham:

ENN OM DU BEGYNTE MED BARNET? BARNET — det er jo nettopp «mannen i morgen». Vinner du barna for kristen tro og tanke, da har du straks «et nytt menneske.» «Et nytt menneske» ble Raikes parole. Vi kommer siden noe inn på at denne «nye rase» er sterkere truet i dag enn noensinne. Som vi vet er den kommunistiske verden innstilt bare på en ting: Mer kommunisme!

Vi skal ikke oppholde oss stort lenger med England anno 1780, men bare nevne at Raikes fikk startet sin søndagsskole på kjøkkenet hos en fru Meredith i Southgate street, London. Hun var lærerinne og ble lønnet av Raikes for å undervise barna. Raikes selv var en meget populær lærer med glimrende pedagogiske evner. Han visste vel å propagandere for sitt «hjertebarn», og han gjorde det på følgende måte: Først viste han interesserte kirkemenn den opprinnelige «rasen» — dvs. i filler og ville slåsskamper i Londons gater, — og deretter fulgte han kirkemennene til sine søndagsskoleklasser. Forskjellen var slående. Denne forskjellen er slående også i dag. Men enda er «våre dager» helt spesielle på nær sagt alle områder. Vi kristne kaller derfor denne tiden for Endetiden. Endetid har det vært lenge, men Endetiden har også en ende.

Men, allerede 7 år senere, i 1787 hadde Raikes søndagsskoler hele 250000 barn. «Mannen i morgen» fikk lære om Kristi dyder, og praktisere dem, istedet for «Fyll og slagsmål.» Sedene mildnedes mer og mer i datidens England, og her hos oss. Men i «våre dager» ser en tydelige tegn, og alvorlige tegn på det motsatte. Vi

KYRKJEBLAD FOR VAKSDAL PRESTEGJELD

Bladstyrar:
Dagfinn Lofthus
Medarbeidarar:
Johanne B. Helle
og Magne Hesjedal.
Kasserar:
Ragnar Trohjell, 5297 Gammersvik.
Postgiro 5 72 34 73.
Bankgiro 3500.50.13117.
Utgjevar: Sokneråda i Vaksdal.
Bladpengar kr. 15,00 for året.
Eksped. og trykk:
Øystese Trykkeri A/S
5610 Øystese. — Tfn. 55045

VIGSLING av Stanghelle Bedehus

Til hausten vert det ein stor dag for misjonsfolket på Stanghelle, då skal bedehuset vigslast. Det første spadetaket med tomta vart teke 26. april 1972, og etter stor dugnadsinnsats kunne storesalen takast i bruk 17. mai i år. Måtte det vera vår bøn at bedehuset i mange år framover kan vera ein stad der me kan få ta til oss av Guds ord, slik at me frimodig kan vandra med Jesus kvar einaste dag. Sjølv vigslinga skal finna stad 31. august i år med vigslingshøgtid kl. 11.00, og festmøte om ettermiddagen kl. 14.30.

Me vonar mange finn vegen til bedehuset den dagen, og alle skal vera hjarteleg velkomne.

R. K.

trenger å be: «Milde Jesus, du som sagde at til deg skal barnet gå. (Matt. 19,14) Du som hender på dem lagde, ennå signer du de små.» (Vil du ennå signe våre små!) I løpet av 1780 —

1830 ble Raikes søndagsskole en verdensbevegelse.

Nordmannen i dette bilde ble født i 1805. Da Svend E. Svendsen var 20 år (1825) dro han til London for å komplettere sin handelsutdannelse. Året etter var han tilbake i Stavanger, og kirkehistorikeren Heggveit, som kontaktet Svendsens døtre kan fortelle at det ble startet søndagsskole i Stavanger straks, først i Schiøtz' sal og til slutt i Duesalen. Det er noe usikkert om dette kan ha vært barneforsamlinger, og da ikke akkurat på søndager, men Svendsen tok et helt nytt initiativ i 1844, to år etter at Norsk Misjonsselskap ble stiftet, og han begynte da regulær søndagsskole. Dette var i mars 1844, i Duesalen. Kristiania Søndagsskoleforening. (Oslo) ble stiftet i 1864, men enda hadde vi ikke fått noe landsforbund. Det første nordiske søndagsskolemøtet ble avholdt i Stockholm i 1880, og det neste i Oslo i 1885.

Men det var selvsagt et utbredt ønske hos alle ildsjeler på denne viktige fronten for barna og de små at landet måtte få en samordnet ledelse, utfra ordspråket: «Samhold gjør sterk!» Og Norsk Søndagsskoleforbund ble stiftet i Trondheim den 15. juli 1889. Kjente navn fra kirkehistorien på dette feltet er: pastor Kr. Mart. Eckhoff, bokhandler L. M. Berntzen og overlærer K. Petersen. Sistnevnte skriver i denne forbindelse: «Mangt et tiltak har fått sin start i kroningsstaden Trondheim. Det var nok de som sank i grus eller som «tidens tann» tæret bort, men noe ble stående.»

Det er som om han tenker på Ap. gj. 5,39: «Men er det av Gud, da kan

dere ikke stoppe dem. Pass dere, ellers kan det vise seg at dere kjemper mot Gud.» Men, tenk, også det gjøres i «våre dager» i stor stil, men om de som Gamaliel advarte står det: «De fulgte hans råd — —».

Norsk Søndagsskoleforbund har to blader: Det eldste er *Barnas Søndagsblad*, og går nå i sitt 126. år. Dette sendes bl.a. gratis til flere misjonsstasjoner, sjømannskirker og til barnehjem her i landet. Det sendes også til Kronprinsparets barn, på Skaugum. Det er et 4-siders blad med fine farge- og svart/hvitt tegninger. Greie betraktninger ut fra bibeltekster og forskjellige småsanger med noter til, for barna. Det har f.t. et opplag på ca. 122.000.

Det andre heter: *Norsk Søndagsblad*, med et opplag på ca. 7000. Dette er et hjelpe- og meldingsblad for arbeiderne rundt i lokallagene, bl.a. med tekstgjennomgåing. Det er nå i sitt 81. årgang. Årets 4 første nr. har til sammen et sideantall på 88 sider.

Søndagsskolen har egen tekstbok, der søndagens tekst er angitt, med Minneord for søndagen og bibelleseplan. Nylig er Sangboken blitt fornyet. En kan ellers få kjøpt masse annet materiale til hjelp i undervisningen.

Vår krets, Bergen krets, har 430 søndagsskoler og ca. 16542 barn.

På landsbasis er der ca. 3700 søndagsskoler. Ca. 137000 barn og ca. 11900 arbeidere.

«Alle barn har rett til søndagsskole i sitt nærmiljø!» Dette burde mane den enkelte, som ser behovet, til å starte søndagsskole, og det skulle mane foreldre og arbeidere til hjelpe de små å få høre om Jesus. Tenker vi

så på Robert Raikes alternative «menesker»: de hvis dagligliv i gatene gikk ut på slåssing og ugagn, og de som opplærtes til de «milde dyder», så måtte ingen tenke seg lenge om. Kampen om barnet og vår ungdom er i dag skjerpet helt til bristepunktet.

Mot endens tid skal kunnskapen bli stor, leser vi i Daniel 12,4, men misser vi kunnskapen om Han, som er »alle tings hode» Ef. 1,22, da kan all verdens kunnskap gagne oss lite. Ja, det er da vi fabrikerer neutronbomben.

Til slutt tar vi med noen opplysninger om Stanghelle søndagsskole i dag og om festen.

Som leseren vil se av bildene er vi en stor flokk på Stanghelle som har stillet seg til disposisjon for søndagsskolen, på søndag før middag kl. 10.00 — 11.00. Gjennomsnittsalderen blir ikke høy, og det er et godt tegn, syns vi. Gunnar Rene er den eldste, og han er formannen. Undertegnede var ikke med på bilde. Alt i alt skulle vi da bli 13 personer, og enda kunne vi telle flere. Det neste bilde viser barna denne dagen, ca. 35 barn. Men siden vi nå har de flotteste lokaler (Bede- huset skal innvies den 31. aug. så har vi god plass til det dobbelte og mer til. Alle barna er hjertelig velkomne!

Selve jubileumsfesten blir avholdt lørdag den, 13. september kl. 18.00. Stanghelleforeldre og alle søndagsskoleinteresserte er hjertelig velkomne! Barnas festligheter blir på søndagen, 14. september. Se nærmere annonsering i *VAKSDAL-nytt* umiddelbart før denne helgen.

Til festen er innbedt: tidligere arbeidere på Stanghelle og arbeiderne

i hele kommunen, Kirkens representanter ved prestene og menighetsrådsformannen. Talere blir folk fra Kretskontoret i Bergen. Dessuten blir det mye sang og musikk. Bevertning. Prolog og historikk. Alt i alt har vi den tro at det skal bli en verdig feiring, og vi oppfordrer stedets folk: Heis gjerne flagget og møt fram denne dagen.

B. Kydland

Biskopane og Hognestadsaka

Prestane i Vaksdal står biskopane sitt standpunkt i den sokalla Hognestadsaka. Eg har inntrykk av at dei fleste prestane i Bjørgvin bispedømme gjer dette, og det skulle jo og vere sjølvsagd. Det som er det sjokkerande ved denne saka er at Regjeringa har synt så liten respekt for Grunnlova og for kyrkja sin eigenart. Dette lovar ikkje godt for framtida. I kyrkja har Den Heilage Skrift absolutt autoritet. Den Heilage Skrift er den «norm» som kyrkja skal styrast etter. Den Heilage Skrift er «domar» i alle tvistesporsmål. Den som skal ha styringsrett i kyrkja kan difor ikkje syna til nokre få teologar ut frå det syn at det som desse meiner, er avgjerande. Skrifta som domar og norm kan ikkje gjerast til inkjes. Kyrkja sin eigentlege Herre er Jesus Kristus, og difor har Jesu ord absolutt autoritet i kyrkja.

I denne saka fortener biskopane takk og støtte for sitt syn: den som vert sett til å læra og forkynna i kyrkja, skal i si læra og forkynning syna respekt og lydnad mot Den Heilage Skrift (og mot kyrkja si vedkjenning).

Vidare syner denne saka saman med den situasjonen abortlova har skapt at statskyrkja no lever meir og meir i strid med kyrkja sin Herre og Guds evige Ord. Dei kristne må no tenkja grundig over om det ikkje er rettast av dei å bryta opp frå denne ordninga.

Mens ein førebur seg til dette, må ein også ha klårt for seg korleis ein skal gå fram der det kjem ein liberal prest, ein som fornektar *sentrale truedomssanningar* eller ikkje vil forkynne «det gamle evangelium». Det er mi meining at i slike prestegjeld må dei kristne finna saman i ei alternativ gudstenesteordning der dei sjølve har full styrerett over preikestol. Ein kan ikkje rå dei kristne til å slutta opp om høgnessa der det er ein liberal prest eller vranglærer. For det er dei truande som etter Bibelen har råderett over preikestolane. Når dette prinsippet vert krenkt so openbernt, vil det vera den største utruskap å finna seg i slikt.

Dagfinn Lofthus

Dale Fabrikutsalg

5280 Dalekvam
Tlf. Dalekvam 39 61 61
Tekstilvarer — Sengetøy
Bomull og ull meterverer
Strikke- jakker og gensere

A. L. VATLE DALE

Kjøtt, pølser og påleggsvarer
Frukt og grønnsaker

Ekspedisjonstider ved våre kontor:

DALE, tlf. 39 63 21
Måndag, tysdag,
onsdag og fredag 8.30 15.00
Torsdag 10.00 17.30

VAKSDAL, tlf. 39 72 15
Tysdag og fredag 8.30 15.00
Torsdag 10.00 17.00

STAMNES, tlf. 39 80 15
Måndag 9.30 14.00

Bruvik Sparebank

Vaksdal, Dalekvam, Stamneshella

Stamnes Handelslag STAMNESHELLA

Dale Handelsforenin

Dalekvam

TOMAS UTSKOTTS SKOFORRETNING

Dalekvam

Vaksdal koop. Handelslag

VAKSDAL

Tlf.: Kontor 39 71 12 — Snarkjøp 39 71 10

Kjøp i Dykkar eigen forretning

RADIOSPECIALEN 1/2

Dalekvam
Tlf. 39 61 40

RADIO - TV

Reparasjonsverkstad

BØKER — PAPIR — BIBLAR
SALMEBØKER- SANGBØKER

EIDE & PETERSEN 1/2

Dalekvam
Tlf. 39 61 58

K. SEIM

Kolonial & Delikatesse

Dalekvam
Tlf. 39 62 23

BRUVIK HANDELSLAG

Ass. Landhandel og Bakeri

FILIAL SKAFTA

Arthur og Arne Vaksdal

KVIKKBAR

Dalekvam
Tlf. 39 60 61 — 39 60 12

Troens vei

Det er så mange bakker på troens smale vei.
Og jeg vil lett bli motløs, ja, ofte trett og lei.
Da hvisker Herren stille — hans stemme er så mild:
«Hver bakke fører oppad — det er vel opp du vil?»

Da må jeg bare gråte — og si det som det er:
«Jeg lengter opp til himlen og saligheten der.
Men jeg er altfor liten og kreftene for små
til slike bratte bakker som du lar meg gå.»

Ta kun en kneik ad gangen og hold deg fast i meg.
Min kraf ter uten grense, og den er nok for deg.
Jeg er din stav og støtte, snart er du kommet opp.
Og jeg vil gi deg utsyn for hver en bakketopp.

Takk, Herre, for hver bakke og hvert et trengsels fjell
som jeg er kommet over, men klarte ikke selv.
Og la meg aldri glemme i neste dype skar
med fjell på alle kanter — at jeg en Frelser har.

Når jeg en dag er hjemme og ser tilbake på
den vanskelige veien som du har latt meg gå,
da vil jeg sikkert undres hvor lite jeg forsto.
Det var de bratte bakker som lærte meg å tro.

Jeg ser en himmelstige hvor trengsel er et trinn
der jeg i hjelpeløshet til Herren søkte inn.
Og han var alltid nådig og løftet barnet opp
hvert trinn til jeg var hjemme ved himmelstigens port.

Hilsen
en utflytter fra Vaksdal

Guds menighet

Guds menighet er ett legeme, sa Frank Mangs, og det er helt bibelsk. En parallell til lignelsen om vintreet og grenene. En sammenhengende livsstrøm i helheten. Samme blod i lillefingeren som i hjertet, samme saft i vintreets rot til den minste kvist.

Vårt legeme som er et under, har mange lemmer med et så nøyaktig samspill at bare en skaper kunne sette det ut i livet. Ikke et eneste lem står isolert fra de andre. Svikter dette samarbeidet — om bare på ett punkt, er sykdomssymptomet der straks.

Slik også i brorsamfunnet. Ingen lever for seg selv, sier Bibelen.

I dag er Kristi lemmer så overorganisert at det er vanskelig å se legemet som helhet, men det er der allikevel, tror jeg, innerst inne.

Men det skremmer meg å se Satans listige strategi. Kristi lemmer er ham en torn i øyet. Han hater dette leget. Er vi klar over dette?

Eller drømmer vi at sjelefienden kanskje har skiftet sinn i det lange løp.

I dag er kunnskapen stor, slik det var varslet av profeten Daniel, og det menneskelige hovmot har fritt leide. Våk og be, sa Jesus flere ganger, og vi gjør vel i å legge hans ord på hjertet.

J. B. H.

Stoff til Kyrkjebladet

Vi er takksam for stoff til Kyrkjebladet. Skriv gjerne ei lita helsing frå søndagsskulen, barnelaget, ungdomslaget, misjonsforeininga osv. Skriv eit vitnesbyrd eller noko anna.

Eg ber om at innlegg helst vert skrivne på maskin, for trykkeriet ynskjer å få alt stoff maskinskrevet. Derksom noko ikkje er maskinskrevet, må det skrivast om.

Opplysningar frå kyrkjebøkene

kjem ikkje i dette nummeret, men vi kjem att sidan med data om døyp-te, vigde og avlidne.

Velkomen til kyrkje

11. søndag etter pinse, 10. august:
Dale kyrkje kl. 11.00. Sokneprest Steinnes. Nattverd.
Bergsdalen kyrkje kl. 11.00. Bergsdalstemna. Res. kap. Lofthus og andre.

Flatekval kyrkje kl. 16.30. Sokneprest Steinnes. Nattverd.

12. søndag etter pinse, 17. august:
Vaksdal kyrkje kl. 11.00. Sokneprest Steinnes. Nattverd.

13. søndag etter pinse, 24. august:
Dale kyrkje kl. 11.00. Res. kap. Lofthus.
Eidslandet kyrkje kl. 11.00. Sokneprest Steinnes. Nattverd.

14. søndag etter pinse, 31. august:
Stamnes kyrkje kl. 18.00. Sokneprest Steinnes. Konfirmantpresentasjon.
Nesheim kyrkje kl. 11.30. Res.kap. Lofthus. Konfirmantpresentasjon.

15. søndag etter pinse, 7. september:
Vaksdal kyrkje kl. 11.00. Res. kap. Lofthus. Konfirmantpresentasjon. Offer.
Eidslandet kyrkje kl. 17.00. Res. kap. Lofthus. Konfirmantpresentasjon.

16. søndag etter pinse, 14. september:
Bergsdalen kyrkje kl. 11.00. Sokneprest Steinnes. Familiegudsteneste. Konfirmantpresentasjon. Utdeling av Mi Kyrkebok til fireåringar.
Stamnes kyrkje kl. 11.00. Res. kap. Lofthus. Nattverd.
Dale kyrkje kl. 19.00. Sokneprest Steinnes. Konfirmantpresentasjon.
Ein tek atterhald om mogelege endringar, slike blir kunngjort i Vaksdalsnytt.

Voss Samvirkeleg

Avd. 14 — 5294 Eidslandet
Avd. 15 — 5296 Eksingedalen

Hausvik og Faugstad ^{AS}

Vaksdal

Telefon 39 72 13